

KUOPIO

Ilmastoviisasta ruokaa lapsille ja nuorille -hankkeet

Mari Turunen

Ilmastotyön avaimet –tilaisuus 12.6.2024

Ilmastoviisasta ruokaa lapsille ja nuorille –hankkeet

- Kaksi peräkkäistä hanketta
  - Hanke vuosina 5/2021 – 11/2022
  - Jatkohanke vuosina 12/2022 – 11/2023
- Toteuttajana
  - **Alueelliset ympäristönsuojelupalvelut, Kuopion kaupunki** (projektikoordinaattori Meri Elonheimio)
  - **Servica Oy**, eli ruokapalvelujen tuotannosta vastaava in-house –yhtiö (1. hankkeessa toteuttajana, jatkohankkeessa sidosryhmänä ja ohjausryhmän jäsenenä)
  - **Kasvun ja oppimisen palvelualue, Kuopion kaupunki** (jatkohankkeessa toteuttajana)

Hankkeiden tavoitteina oli mm.

- Vähentää ruokapalveluiden ilmastovaikutuksia
- Edistää ilmastoystävällistä ja terveellistä ruokakulttuuria poikkihallinnollisessa yhteistyössä
- Tukea ympäristö- ja ilmastonäkökulman huomioimista julkisissa elintarvikehankinnoissa
- Osallistaa lapsia ja nuoria kehittämistyöhön
- Jalkauttaa Kuopion kaupungin strategisia ja ilmastopoliittisia tavoitteita käytäntöön

Nostoja hankkeiden aikaansaannoksista

ILMASTOVIISASTA RUOKAA
lapsille & nuorille
KUOPIO

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Laadittu ehdotukset koulu- ja päiväkotiruokailua koskeviksi sopimuskirjauksiksi

- Palvelukuvauksen täsmennykset kasvisruoan tarjoilusta vapaasti otettavana suositusvaihtoehtona koulujen linjastoruokailussa ja varhaiskasvatuksen ruokailussa kaikille tutustuttavana
- Ruokalistan kehitysaskeleet ilmastopäästöjen vähentämiseksi
- Elintarvikehankintojen vastuullisuusvaatimukset
- Vastuullisuuslaadun seurantamittarit, mm. kasvisruoan osuus (kg), ruokalistan hiilijalanjälki, hävikkimäärä toimipistekohtaisesti

Ruokapalvelun ilmastopäästöt

- **Kehitettiin aterioiden hiilijalanjälkilaskennan työkalu**
  - Koottiin elintarvikkeiden päästöarvojen tietoja ruokapalveluntuottajan käyttöön
  - Vakiinnutettiin hiilijalanjälkilaskenta osaksi aterioiden ja ruokalistan suunnittelua
  - Toteutus: laskentatyökalun kehitysprojektin toteuttivat Savonia amk:n ympäristötekniikan opiskelijat ja elintarvikkeiden päästökerrointietojen kokoamisessa avusti Pääkaupunkiseudun kierrätyskeskuksen ympäristöasiantuntija
- **Ruokapalvelun ilmastopäästöt olivat keväällä 2023 käyttöönotetun ruokalistan hiilijalanjälkilaskennan perusteella arvioiden vuoden 2021 vertailutasoa pienemmät**
  - Varsinaisia ilmastopäästöjen vähentämistavoitteen perusteella tehtyjä muutoksia aterioissa ja ruokalistalla ei toistaiseksi oltu tehty
- **Päästövähennystavoitteena ruokatarjoilussa - 25 % vuoteen 2030 mennessä**

Kasvisruoka

- Edistettiin kasvisruokavaihtoehdon tarjoilukäytäntöjä kouluissa (muiden ruokien joukossa, ensimmäisenä linjastolla)
- Kasvisruoan osuus
  - Kasvisruuan osuus seurantajakson perusteella oli vuoden 2023 kevättalvella 24,6 % valmistetun ruuan kokonaismäärästä
  - Liha- tai kala-aterioiden vaihtoehtona tarjoillun kasvispääruokavaihtoehdon keskimääräinen päivittäisosuus kouluissa on 5,5 % ja päiväkodeissa 4,4 % tarjotusta ruuasta
  - Tietoja voidaan käyttää vertailukohtana kasvisruuan käytön lisäämisen seurannassa
- Papuradat lapsille ja nuorille sekä koulutuksia kasvattajille kasvisruoasta

Ruokahävikin mittaus

- Servican oma kehitysprojektina luotiin ruokahävikin seurantasovellus
- Sovellus vietiin koulujen ja päiväkotien sekä henkilöstöravintoloiden käyttöön
- Keskimääräinen ruokahävikki laskettiin vuodelle 2022, tietoja voidaan käyttää vertailukohtana hävikin vähentämisen seurannassa
  - Ruokahävikin määrä oli kouluissa noin 20 % ja päiväkotiruokailuissa 36 %
  - Molemmat valtakunnallisen keskitason yläpuolella ja suurempia kuin ennen systemaattista seurantaa oli arvioitu

Ilmastovastuullinen ruokakasvatus

- Varhaiskasvatus ja koulut
  - Palkokasveihin tutustuttavan Papurata-ohjelman kehittäminen koulujen ja päiväkotien ruokakasvatukseen
  - Päivän palkokasvi –kuvakortit ja –infotaulut
  - Materiaalit [Kuopion verkkosivuilla](#)
- Ilmastoviksu valinta -merkinnän käyttöönotto ruokalinjastolla keskiarvoa pienemmän hiilijalanjäljen aterioille

KUOPIO

ympäristöasiantuntija Mari Turunen
Kuopion kaupunki
etunimi.sukunimi(a)kuopio.fi

www.kuopio.fi/ilmastoviisasta-ruokaa-lapsille-ja-nuorille/